

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ 6 КЛАСУ З НАРОДОЗНАВСТВА,

Від 03.14.2026

Оксана Заваденко

На уроці ми продовжили вивчення свят весняного циклу, зокрема про Свято Благовіщення, Вербну Неділю та Страсний тиждень.

На домашнє завдання прошу **прочитати лекцію** у додатку про **Свята весняного циклу**, та **подивитися презентацію** (див. посилання: https://drive.google.com/file/d/12X7bcg9-T6nVEkndK4G1J9kyUz7tvGwy/view?usp=drive_link)

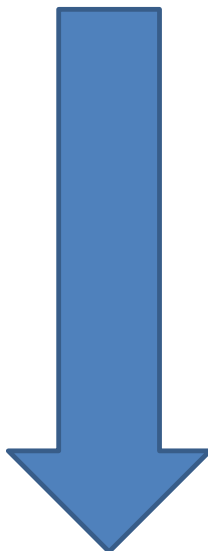
та написати 5-6 речень про Свято Благовіщення або Вербну Неділю. Необхідну інформацію ви можете знайти в лекції та в презентації.

Увага! У суботу 21 березня ми будемо мати 2 уроки народознавства з 6А класом, на яких ми будемо вчитися писати писанки, а 6Б клас матиме 2 уроки історії.

Натомість 28 березня – навпаки – ми будемо мати 2 уроки народознавства з 6Б класом, а 6А буде мати 2 уроки історії.

Якщо ви бажаєте, можна попередньо подивитися **презентацію про писанки**:

https://drive.google.com/file/d/1jt9heNFCQ73AzHn0zluHwrKZl49B9_IJ/view?usp=drive_link

Тема: Свята весняного циклу. Свято Благовіщення. Вербна Неділя.

Разом із пробудженням природи від зимового сну починається цикл весняних свят, що супроводжується піснями, іграми, хороводами. Справжній прихід весни пов'язувався з *появою перших птахів*: прилітаючи з вирію, вони на крилах несуть весну-літо, а в образі птахів прилітають душі новонароджених та прабатьків, які охороняють врожай.

Приблизним **початком весни** вважався день преподобної мучениці Євдокії, або **Явдохи** (1 березня/14 березня). За новим стилем Євдокії святкуємо 1 березня, і в давнину цей день вважали *початком нового року*, який приходить із пробудженням природи.

Ще в дохристиянські часи весняний цикл календарних свят мав особливе значення, бо пов'язувався з закладанням майбутнього врожаю. Тому люди за допомогою обрядів та ритуальних дій намагалися всіляко прискорити прихід весни, тепла, дощу. Вони вірили, що весна принесе щедрі дари, коли її шанувати, співати їй хвалу, закликати її. Так як цей період пов'язувався ще й із пробудженням людських почуттів, то весняна обрядовість багата розмаїтими молодіжними розвагами та поетичними народними співами – **веснянками та гаївками**, що пронизували не одне свято та обрядове дійство.

Календар весняних свят:

- **Колодія (Запусти, Масниця)** – остання неділя перед Великим постом
- 1 березня (14 березня) - "Явдохи"
- 25 березня (7 квітня) - **Благовіщення**
- **Великий (Великодній) піст**
- **Вербна неділя** – неділя за тиждень перед Великоднем
- **Страсний тиждень (Чистий четвер, Страсна п'ятниця, Великодня субота, Великодня ніч)**
- **Великдень (Воскресіння Господнє, Пасха, Паска)**
- **Великодній (Світлий, Поливаний) понеділок** – понеділок після Великодня
- 23 квітня (6 травня) - **Свято Юрія**
- **Вознесіння Господнє** (на сороковий день після Великодня)

Головним християнським святом весняного циклу є **Великдень** (Воскресіння Господнє, Пасха) - найбільше християнське свято, яке поєдналося із дохристиянськими народними звичаями. **Завершується** весняний обрядовий цикл святом **Вознесіння Господнього** на сороковий день після Великодня, щорічно у четвер.

Особливістю сучасного весняного народного календаря є те, що на цей час припадає найдовший і найсуворіший піст – **Великий (Великодній) піст**, який триває 40 днів + Страсний тиждень. Його метою є приготувати душу і тіло людини до найбільшого свята християнського календаря – Великодня. Так само, як взимку природа спить, а з настанням весни оживає, так і під час посту тіло і душа смиренні, а з Воскресінням Господнім – радіють, святкують. Обов'язком кожного християнина є посповідатися і запричаститися в часі Великого Посту.

Незважаючи на піст, є кілька великих свят у весняному календарі.

Одним із найбільших весняних свят є **свято Благовіщення**. Християни святкують його на згадку пророцтва, що Архангел Гавриїл був посланий Богом до Пресвятої Діви Марії і повідомив, що Господь обрав її бути Матір'ю Божою. **Слово "Благовіщення"** означає **добрю, радісну звістку** про те, що почалось звільнення роду людського від гріха і вічної смерті. В церкві в цей день святять проскури, а господарі в Україні випускають із хлівів тварин, щоб чули весну.

На Благовіщення дівчата біля церкви танцювали перший весняний хоровід - "кривий танець". Якщо на Благовіщення дівчина, йдучи по воду, знайде квітучий первоцвіт (весняну квітку) — цього ж року вийде заміж. А та, яка хоче стати гарнішою, має налити в миску холодної води, пустити плавати первоцвіт (пролісок) і вмитися цією водою.

Кажуть, що на Благовіщення навіть птахи гнізда не в'ють і не несуться – бо це дуже велике свято. Вважається, що від Введення до Благовіщення треба дати землі відпочити. У це свято особливим гріхом вважалося працювати на землі. На Благовіщення Господь «благословить усяке дихання», і після цього дня можна розпочинати роботи в полі, все буде добре рости, квітнути й колоситися.

Інше велике весняне свято – це **Вербна Неділя** (Квітна Неділя, Шуткова неділя), яка завжди є за тиждень перед Великоднем. За християнським вченням у цей час Спаситель Христос в'їжджав до Єрусалиму на ослику, і люди встеляли перед ним дорогу **пальмовим гіллям**. Оскільки в Україні пальми не ростуть, то їх замінили **вербовими гілками**. Це дерево здавна дуже шановане серед нашого народу, тому що *воно перше сповіщає про прихід весни* і має цілющі властивості.

У Вербну неділю святять вербу. Під церкву заздалегідь навозять багато вербового гілля. Зранку на Богослуження сходяться всі - старі й малі, - бо "гріх не піти до церкви, як святять вербу". Коли закінчується відправа і священник окропить гілля свяченою водою, то діти - одне поперед одного - стараються якнайшвидше дістати вербу і тут же з'їсти по кілька вербових "котиків" - "щоб горло не боліло". Молоді хлопці та дівчата билися свяченою вербою коло церкви, та й дорогою, як додому йшли, а б'ючись, примовляли:

Будь великий, як верба,
А здоровий, як вода,
А багатий, як земля!

В Галичині примовляли так:

Шутка б'є - не заб'є,
Віднині за тиждень
Буде в нас Великдень!

Колись господарі, повертаючися з церкви з свяченою вербою, до хати не заходили, а відразу ж садили на городі по кілька гілок або - якщо було близько - то в полі, "щоб росла Богові на славу, а нам, людям, на вжиток", а решту, що залишилася, несли до хати і ставили на покуті під святими образами. Якщо, ввійшовши до хати, заставали когось, що проспав Службу Божу, то били такого свяченою вербою, примовляючи:

Не я б'ю - верба б'є,
За тиждень Великдень,
Недалечке червоне яєчко!

Свячена верба користується великою пошаною серед нашого народу. "Гріх ногами топтати свячену вербу", а тому навіть найдрібніше гілля, якщо воно залишилося після освячення, палили на вогні, щоб, боронь Боже, під ноги не потрапило.

Свяченій вербі приписується магічна сила. Як вперше навесні виганяють скот на пасовисько, то конче свяченою вербою - "щоб нечисть не чіплялася до тварин". Більше того, викидають гілля свяченої верби надвір під час граду - "щоб град зупинився".